

Юлія ПЕТУШИНСЬКА

НОТАТКИ ПРОФЕСІОНАЛА

Прошло три роки відтоді, як ми, подружжя художників з Полтави, створили власну мистецьку галерею – те, про що давно мріяли. Мріяли не тільки мати бізнес, але й займатися любимою справою. Чимало друзів, закінчивши разом із нами Львівську академію мистецтв, пішли у бізнес і до мистецтва так і не повернулися. Вони радили нам зайнятися чимось іншим, але вибір було зроблено. Сподівань на великі, а тим більш швидкі прибутки ніколи не було. Було власне приміщення, друзі-художники з різних регіонів України та з Полтави, готові до співпраці. Було велике бажання створити новий мистецький осередок, інакший, якого ще в місті не було.

За ці три роки вдалося організувати дев'ять виставок та арт-проектів. Серед них – перша на Україні «Помаранчева» виставка у листопаді 2004 року, арт-проект «Два», персональна та різні тематичні виставки, в яких приймали участь художники Києва, Львова, Харкова, Луганська, Ужгорода та інших міст.

Галерейна діяльність – бізнес дуже проблематичний, особливо в провінції, як не прикро так називати рідну Полтаву. Якщо галерея хоче бути успішною, вона повинна пристосовуватися до смаків свого клієнта. А ці смаки бувають абсолютно протилежні власним смакам. Не зважаючи на гасло «Полтава – культурний центр України», вона не є містом культурного споживача мистецької продукції (не хочу образити освічених інтелігентних людей, які не все можуть собі дозволити). А чималу кількість дуже забезпечених «нових», мистецтво просто не цікавить, оскільки вони його не розуміють і не прагнуть розуміти. Покупець не оцінює творчий продукт як такий, що за нього варто платити належні гроші. Що стосується смакових уподобань, то тут, в першу чергу, користується попиту «зрозумілий» пейзаж, натюрморт, квіткові композиції. Я, навіть, ввела б такий термін, як «ужитковий живопис»: коли не цікавить картина як твір мистецтва. Натомість цікавить пляма на стіні із доступним і зрозумілим зображенням, яка б при цьому «пасувала» до шпалер, гардин та меблів. Заразом існує величезний попит на живопис ста-

рих майстрів. Але це не варто характеризувати як любов до мистецтва, це звичайна можливість вкласти гроші. Сучасне ж мистецтво, не кажучи про актуальне, лишається незрозумілим. Немає попиту на якісний і відповідно недешевий мистецький твір.

У зв'язку із недостатнім попитом на цікаві професійні речі з'являється інша проблема — заохочення художника до співпраці з галереєю. Звичайним є те, що усякий автор зацікавлений не тільки виставитись, але й бути проданим. Якщо роботи довгий час не продаються, в нього пропадає інтерес до галереї. Всі прагнуть потрапити до галереї столичних.

Проблема смаків і вподобань пов'язана з недостатньою популяризацією мистецтва в Україні. А цим, насамперед, повинна займатися держава, або, як мінімум, створювати сприятливий клімат для діяльності галерей. Як це робиться в інших країнах, де галереї звільняють від сплати деяких податків як установи, що розвивають культуру країни. У нас же галереї сприймаються владою як звичайний магазин — об'єкт для стягнення податку. Бракує закону про галерейну діяльність, і, з огляду на ситуацію в країні, такий закон з'явиться ще не скоро.

Без фінансової допомоги втілювати сучасні проекти неможливо. А спонсорів та, тим більше, меценатів «на всіх не вистачає». Успішне існування галереї як окремого бізнесу в умовах сучасних реалій практично неможливе. Прикро усвідомлювати, що наша галерея поступово перетворюється із сучасної, на зразок західних, у те, що наразі більше нагадує «лавку». Пристосовуючись до місцевого попиту, треба було торгувати сувенірами, репродукціями, дешевим живописом та іншим супутнім товаром. Ми не можемо дозволити собі продавати тільки те, що відповідає нашим уподобанням, інакше — перспектива закриття.

Разом із багатьма нашими проблемами, не все так похмуро, коли ти займаєшся тим, що тобі подобається. Навіть коли це займає багато часу, відриває від творчої діяльності, але ж ми — самі художники і хотіли б реалізуватися на цій стежі.

Дякуючи багатьом колегам, які беруть активну участь у виставках, журналістам та працівникам місцевих телеканалів, які із задоволенням висвітлюють нашу діяльність, та, все-таки, багатьом поціновувачам мистецтва, в нас живе надія на кращі часи.